

To leto je obhajal dr. Janez Bleiweis svoj sedemdeseti god in ž njim ves Slovenski, malo da ne ves Slovanski narod. Tudi Novice so se bile opravile praznje, prinesle sliko „Oče dr. Janez Bleiweis“ in „Pesen k njegovi 70letnici“ iz kamnopa Blaznikovega v prilogah, ter so posebej in v listu popisovale Bleiweisovo svečanost (373—398), katero glej najbolje v knjigi, ki jo je sestavil A. Bezenšek (v Zagrebu l. 1879. 8° str. 96). — V Novicah (l. 48) nahaja se naslednja „Zahvala: O svojem 70. rojstnem godu doživel sem radosti, koje bi se nikdar ne bil nadejal. Prijatelji od blizu in iz daleka, iz slovanskih in nemških pokrajin, združeni in posamezni, zastopniki društev, zavodov, mest, sel itd. donesli so mi mnogobrojnih dokazov svoje ljubezni in naklonjenosti ustmeno in pismeno, in došlo mi je toliko častnih listin, pa tudi dragocenih umotvorov in krasnih tvorin iz ženskih rok, da ne zmagam besedi, s kojimi bi izrazil občutke svojega globoko ginjenega srca. Sam dobro vem in se radujem temu, da vsa ta odlikovanja ne veljajo tolikanj meni, posamezniku, marveč dobri in vzvišeni stvari, koji služim doslej 36 let; a zarad tega mi dolžnost srčne zahvale nikakor ni manjša. Tolikeya veselja ves presunjen morem javno svojim prijateljem, vsem skupaj in vsakemu posebej, le s slabimi besedami objaviti svojo najtoplejšo zahvalo za tolika preljubeznjiva čestitanja z najiskrenejšo željo: naj Bog vsemogočni milostivo izvrši vsa vsa voščila, koja so bila tako topla naglašana o nepozabljivih dneh 17., 18., 19. novembra t. l. od predragih mi prijateljev. V Ljubljani dne 26. novembra 1878. Dr. Jan. Bleiweis“.

In v vabilu na naročbo kaže: „Novice so letos novembra meseca sè sedemdesetletnico svojega utemeljitelja doživele toliko časti, da po njej vse pomlajene nastopijo ob novem letu svoj 37. tečaj. Načela njihova ostanejo ista, ki so jih vodila dolzih 36 let. Kakor so neumorno na polji kmetijstva, kjer je mnogo ledine še, delale za telesni, v mnozih družih obzirih pa za duševni blagor naroda slovanskega, — kakor so vedno brez strahú, če tudi je pisano gledal protivnik, borile se za svetinje njegove, — kakor so zmiraj le v federalistični sistemi vidile zadovoljnost narodov Habsburške monarhije in v tej zadovoljnosti Avstrijo močno, — kakor so ves čas trdile vzajemnost slovansko in so duševno naslombo iskale pri sosednih svojih bratih unstran Sotle, tako ostanejo tudi v novem letu, ne obupaje, da v novi Avstriji zvedrila se bodo vremena tudi Slovanom njenim (406)“.

Učne slike iz zgodovine.

(Piše Tone Brezovnik.)

(Nadaljevanje, glej str. 251.) *)

IV. Sokrat.

Tako je učil ta najslavnejši grški modrijan. Vse žive dni si je prizadeval, da bi popačene in razuzdane Atenjane poboljšal. Toda velika večina spridenega národa ni hotela razumeti vzvišenih njegovih nauk. Nakopal si je celó mnogo sovražnikov, ki so ga črtili in zasmehovali za to, ker je pri vsaki priliki zagovarjal resnico ter je odkritosrčno grajal zmotnjavo in krivico. Posebno so mu nasprotovali Sofisti, ki so prej za drage denarje zapeljevali Atensko mladino, a zdaj so imeli učilnice po večjem prazne.

Ti malopridneži so nazadnje Sokrata tožili pri sodniji, da tají domače bogove ter da s svojimi nauki zapeljuje in pači mladino.

Sokrat, takrat že 70 let star, se ni hotel braniti z dolgim in lepim govorom, niti s solznimi očmi hotel ganiti sodnike ter jih prositi milosti, kakor je bila v Ateni navada,

*) Zaradi spisa „Učiteljskega zborovanja“ nadaljujemo te slike še le zdaj, ter č. g. g. bralce prosimo, da nam to prizanesó.

ampak ponosno je stopil pred porotnike ter rekel, da ne zasluži smrti, nego da naj bi ga na državne stroške oskrbljevali v pritanéji*).

To odkritosrčno govorjenje je sodnike zelo razkačilo. Obsodili so ga na smrt in sicer, da mora strup piti. Mirno je Sokrat poslušal smrtno obsodbo ter je brez straha čakal smrti, mej tem ko so njegovi učenci s solzami v očéh tiščali v sodnike ter jih prosili, naj jim izpusté ljubljene učitelja. Bilo je vse zastoj. Beriči so najmodrejšega grškega moža vklenili v železje ter ga peljali v ječo, kamor so ga spremili mladi njegovi tovariši, ki so tudi zdaj še vsak dan prihajali krepčat svojo dušo s prelepimi njegovimi nauki.

Poskušali pa so tudi, da bi ga rešili grozne smrti. Podkupili so jetničarja, da je neki večer pustil vrata odprta. Veselo stopijo hvaležni učenci pred svojega učitelja, ter ga prosijo, naj ž njimi zbeži, kajti poskrbeli so, da bo srečno prišel čez državno mejo. Sokrat nikakor ni hotel ponudbe vzprejeti, ampak ostro je posvaril mlade tovariše, ter jih opomnil, da mora človek postavam zmiraj pokoren biti.***) „Oh“, zdihoval je Apolodor, „pa zakaj moraš tako po nedolžnem umreti!“ Smehljaje zavrne modri Sokrat: „Ali bi naj po zasluženji na smrt obsojen bil?“

Drugi dan stopi berič v ječo in prinese kupico strupene pijače. Mirnega srca vzame Sokrat strupeno pijačo, priporoči se v pobožni molitvi Bogu, nastavi kupico k ustam in jo popije do dna. Strašno so zdaj začeli njegovi prijatelji jokati in zdihovati. Umirajoči učitelj jih posvari, naj molčé. Vse je potihnilo. Sokrat se zavije v plašč ter stopa sem ter tje. Na to se uleže ter mirno zaspí na veke.

Tako je nedolžno poginil najboljši, najmodrejši in najpravičnejši Grk (399 pr. Kr.), obsojen od nehvaležnega svojega národa. Po njegovi smrti so še le spoznali Atenjani njegovo nedolžnost. Vse mesto je žalovalo po njem, postavilo mu v čast spominke ter ga skoro po božje častilo.

D o p i s i.

Iz Štajerskega. A) C. kr. deželni šol. svét. V seji 21. sept. 1882. dovolilo se je ustanovljenje napredovalnega tečaja na ljudski šoli v Gusswerku in razširjenje ljud. šol v Kram-egg-u in Mettersdorfu. Mariji Kotschak v Mariboru pa se je dovolilo, da začné delalni napredovalni tečaj. — Na ljud. šoli so bili imenovani: Fr. Vrečko (def. poduč. v Slov. Gradci) za nadučitelja v Št. II pod Turijakom; Mart. Lorger (z Kranjskega) za učitelja v Št. Lenart pri Laškem; Iv. Pichlhöfer za podučitelja v Fürstenfeld in Franjica Reierschütz (iz Planine) v Loko; Ana Bergler pa za učiteljico ročnih del v Turnau-Grassnitz.

B) Sposobnostne preizkušnje v Gradci. V dan 25. sept. t. l. začele so sposobnostne preizkušnje. Imej Slovencev dostali so jo sledeci gg.: Jos. Cizelj (Lembach), Iv. Farkaš (Negova), Jos. Freuensfeld (Svetinje), Bl. Jurko (Razborje), K. Kottnigg (sv. Duh pri Lučah), M. Majcen (Dobrna), Jos. Mesiček (Brežice), Fr. Pečar (sv. Benedikt), Iv. Povh (Weinburg), T. Pušenjak (Kapela), Fr. Rakuša (Holm), M. Repič (Novacerkev), S. Šalamon (sv. Barbara), Er. Slanc (Dobova), M. Strgar (Podgorje), Fr. Suhar (Slivnica pri Mar.), M. Šmid (Slivnica pri Celji), H. Tribnik (Jarenina), Al. Trobej (Rečica), Al. Trobiš (sv. Peter), Iv. Živko (Slivnica pri Mar.) in gdč. Mar. Formacher žl. Lilienburg (iz Kozjega) iz slovenščine, Jos. Vut (Št. Lenart). — Vprašanja pri pisni preizkušnji so bila: Pedagogika. a) Das mechanische und das verständige Gedächtnis sind zu erörtern, und es ist darzuthun, in wie weit das mechanische Gedächtnis wichtig, und wie dessen Pflege einzurichten sei. b) Es ist eine kurze Uebersicht der Grundsätze des Unterrichtes zu geben, darauf der Grundsatz »Unterrichte dauerhaft« eingehend zu besprechen. c) Ferd. Kindermann. — Slovensko. a)

*) Pritanéj je bilo poslopje, v katerem so se posebno zaslužni Atenjani na državne troške do smrti oskrbljevali.

**) Sokrat je rekel: »Živel sem prostovoljno v tej državi; kdor prostovoljno v kaki državi živi, pripozna molčé njene postave; kdor pa postave kake države pripozna, se mora v vseh slučajih po njih ravhati; kdor se mora po postavah kake države v vseh slučajih ravhati, se ne sme niti krivičnim njenim naredbam odtegniti — torej: ne smem se niti krivičnim naredbam postav odtegniti«. (Platonov Kriton.)